

1. Utrivning av fungerande vattenkraftverk

Enligt vår sammanställning har ägarna till 40 elproducerande småskaliga vattenkraftverk under de senaste åren, till följd av olika myndighetsingripanden, tvingats riva sina anläggningar. Antalet utrivningar ökar i takt med att omprövningen enligt NAP fortskrider. Av de domar som hittills vunnit laga kraft har ungefär hälften lett till utrivning.

Hur många ytterligare utrivningar av fungerande småskaliga vattenkraftverk anser ert parti är Acceptabla?

Vilka konkreta åtgärder vill ert parti genomföra?

Svar: Varje vattenkraftverk måste bedömas och prövas för sig och vi anser att det är viktigt att omprövningen enligt NAP fortsätter så att vattenkraften får moderna miljövillkor.

2. Elberedskap och totalförsvär

Den småskaliga vattenkraften kan bidra med lokal elproduktion, reglerförmåga, stödtjänster, dödnätsstart och ödrift.

Hur vill ert parti stärka den småskaliga vattenkraftens roll för Sveriges elberedskap, civila beredskap och totalförsvär?

Vilka konkreta åtgärder vill ert parti genomföra?

Svar:

Vänsterpartiet ser en trygg och robust elförsörjning som en central del av Sveriges civila beredskap och totalförsvär. Vattenkraften har en central funktion i elsystemet genom sin reglerförmåga och betydelse för försörjningstryggheten. Vi har dock inte föreslagit några särskilda åtgärder riktade till den småskaliga vattenkraften utifrån dess roll för elberedskap eller totalförsväret. Vi vill genomföra årlig miljardsatsning på ökad lokal förnybar elproduktion som sol och vindkraft samt energilagring vilket skulle stärka beredskapen.

3. Natura 2000

Havs- och vattenmyndighetens senaste genomgång visar att betydligt fler vattenkraftverk än tidigare bedömts omfattas av Natura 2000. Svenska kraftnät har samtidigt framhållit att den nuvarande tillämpningen kan få oacceptabla konsekvenser för det svenska elsystemet.

Anser ert parti att den svenska tillämpningen av Natura 2000 behöver förändras? Om ja, på vilket sätt?

Svar:

Vänsterpartiet vill inte försvaga den svenska tillämpningen av Natura 2000. Vi anser att vattenkraften är en viktig del av Sveriges förnybara elsystem och bidrar med reglerförmåga, samtidigt som värdefulla vattenmiljöer och den biologiska mångfalden måste värnas.

4. Vattenkraftens Miljöfond

På grund av kraftigt ökande kostnader för omprövningarna har Vattenkraftens Miljöfond begränsat ersättningen till 6,5 miljoner kronor per kraftverk. För vissa verksamhetsutövare innebär detta att utrivning riskerar att bli det enda ekonomiskt möjliga alternativet.

Anser ert parti att detta är en acceptabel utveckling? Om inte, hur vill ni lösa problemet?

Svar:

Vänsterpartiet har inte tagit ställning till Miljöfondens nuvarande ersättningstak eller föreslagit några förändringar av fondens finansiering. Vi anser att miljöprövningarna ska genomföras så att både en trygg elförsörjning och höga miljökrav kan säkerställas. Om det visar sig att dagens system leder till oönskade konsekvenser behöver detta följas och vid behov ses över, men Vänsterpartiet har i dagsläget inte presenterat några konkreta förslag om ändrade ersättningsnivåer eller finansiering av Vattenkraftens Miljöfond.

5. Vattenmyndigheterna

Vid vattenmyndigheternas fastställande av miljö kvalitetsnormer ska EU:s ramdirektiv för vatten tillämpas så att miljö hänsyn vägs mot andra viktiga samhällsintressen. Många verksamhetsutövare upplever att denna avvägning inte sker i praktiken.

Anser ert parti att dagens tillämpning uppfyller EU-rättens krav? Om inte, vilka förändringar vill ni genomföra?

Svar:

Vänsterpartiet värnar miljö kvalitetsnormernas betydelse för att få till faktiska miljö förbättringar som stärker ekosystemen. Vi anser att Sverige ska leva upp till EU:s miljö lagstiftning och värna god vattenmiljö samtidigt som en trygg elförsörjning säkerställs.

6. Kraftigt modifierade vatten (KMV)

Riksdag och regering har beslutat att möjligheten att klassificera vattenförekomster som kraftigt modifierade vatten (KMV) och att använda mindre stränga krav ska utnyttjas fullt ut inom EU-rättens ramar. Många verksamhetsutövare upplever att detta inte får genomslag i den praktiska tillämpningen. Vad anser ert parti är orsaken till detta och vilka åtgärder vill ni vidta?

Svar: Vi motsätter oss det försvagade miljö skydd som regeringen infört. Vänsterpartiet anser att det vilar ett tungt ansvar på regeringen när de undergräver en bred överenskommelse som framtagandet av den nationella planen innebär.

7. Samverkan i NAP-processen

Många verksamhetsutövare upplever att samverkan mellan länsstyrelserna och verksamhetsutövarna inte fungerar som avsett. Konsekvensen blir att fler frågor hänskjuts till mark- och miljö domstolarna, vilket leder till längre handläggningstider, ökade kostnader och en mycket lång genomförandetid för NAP.

Hur vill ert parti förbättra samverkansprocessen och skapa en mer effektiv och rättssäker omprövning?

Svar:

Vänsterpartiet anser att omprövningen av vattenkraften behöver genomföras på ett sätt som är rättssäkert, transparent och förutsägbart för alla berörda parter. Samverkan mellan myndigheter, verksamhetsutövare och andra berörda aktörer är en viktig del av en väl fungerande process.

Samtidigt måste omprövningarna säkerställa att Sverige når uppsatta miljö mål och följer EU:s miljö lagstiftning. Om det finns brister i samordning, handläggningstider eller myndigheternas stöd till verksamhetsutövare behöver detta analyseras och åtgärdas. Vänsterpartiet ser också ett behov av en starkare statlig styrning och tillräckliga resurser till berörda myndigheter, så att de kan fullgöra sina uppdrag på ett effektivt, enhetligt och rättssäkert sätt i hela landet.

8. Riksdagens intentioner

Riksdagen och regeringen har vid flera tillfällen uttalat hur den nationella planen ska genomföras. Många verksamhetsutövare upplever ändå att myndigheternas tillämpning inte överensstämmer med dessa intentioner.

Delar ert parti den uppfattningen? Om ja, vilka förändringar vill ni genomföra?

Svar: Nej, vi delar inte den uppfattningen. Det finns säkerligen exempel där myndigheterna i någon del brustit men vi anser att det centrala är att myndigheterna ges nödvändiga resurser och att omprövningen av vattenkraften för moderna miljö villkor fortsätter.

9. Den småskaliga vattenkraftens framtid

Den småskaliga vattenkraften producerar förnybar och planerbar el samt bidrar till lokal elförsörjning, elberedskap och levande kulturmiljöer.

Vilken roll anser ert parti att den småskaliga vattenkraften ska spela i Sveriges framtida elsystem och vilka politiska åtgärder vill ni genomföra för att stärka dess långsiktiga förutsättningar?

Svar:

Vänsterpartiet ser vattenkraften som en viktig del av Sveriges framtida fossilfria elsystem, inte minst genom dess planerbarhet och förmåga att bidra med reglerkraft. Även mindre vattenkraftsanläggningar kan bidra till lokal elproduktion och ett robustare elsystem, men detta behöver vägas mot behovet av att nå miljömålen och säkerställa fungerande vattenmiljöer.

Vi anser att energipolitiken behöver präglas av långsiktighet och att staten behöver ta ett större ansvar för att skapa ett stabilt och hållbart elsystem. Det innebär bland annat att myndighetsprocesser behöver vara rättssäkra, förutsägbara och ha tillräckliga resurser.

Vår utgångspunkt är att vattenkraftens framtida roll ska utvecklas inom ramen för en energipolitik som kombinerar trygg elförsörjning med höga miljökrav.